

«Зімовая кватэра» для шымпанзэ

Як жывёлы Мінскага заапарка спраўляюцца з халадэчай

Дзе мядзведзь Трыстан згубіў Ізольду? Хто лічыцца анёлам-ахоўнікам Мінскага заапарка? Навошта алень прасоўвае рогі праз вальеру? На гэтыя пытанні і не толькі дапамагла знайсці адказы малодшы навуковы супрацоўнік заапарка Алена БАДРОВА.

Малодшы навуковы супрацоўнік заапарка Алена БАДРОВА праводзіць экскурсію па сваёй гаспадарцы.

СПАЧАТКУ БЫЎ ХАН

У гэтым годзе Мінскаму заапарку споўнілася 32 гады. Гэта дастаткова малады ўзрост для такой «звярынай» установы. Маскоўскаму заапарку, напрыклад, 152 гады, Лонданскаму — каля 200. Мінскі заапарк ганарыцца багатай разнастайнасцю жывёл — 500 відаў «У Маскоўскім налічваецца 2000, — згадвае Алена Бадрова. — Гэта значыць, што мы за 30 гадоў дасягнулі чвэрці іх відавочнага складу».

Пачыналася гісторыя айчыннага заапарка ў савецкі час. Першапачаткова зьявіўся планавыя як заакуток МАЗа, а будавалі яго камсамольцы аўтамабільнага завода. Першыя жыхары «звярынага прытулку» — вярблюд па прозвішчы Хан і зубраня Гай. Дарэчы, вярблюда падарыла расійская дрэсіроўшчыца Тэрэза Дурава. Сёння заапарк умоўна падзяляецца на старую тэрыторыю і новую.

ЗІМОЎКА ПТУШЫНЫХ

Пакуль падыходзім да клетак з птушкамі, Алена Ільнічна расказвае пра сябе: «Скончыла біялагічны факультэт БДУ, працавала ў школе. Апошнія сем гадоў — тут у заапарку. Мне падабаецца, ужо цяжка ўявіць жыццё без жывёл».

Сярод драпежных птушак у асноўным айчыныя прадстаўнікі. Сустрэліся ўнікальныя расійскія белапечыя арланы, якіх у прыродзе ўбачыць немагчыма. Калі яны трапяць

Інтэлект шымпанзэ Нюры дасягае ўзроўню 3-гадовага дзіцяці.

на вока чалавеку, то адразу пакідаюць гнёзды.

Шукаючы месца для птушыных, супрацоўнікі ўлічвалі беларускую спецыфіку: птушкі селяцца каля вады. Яны ўсе добра пераносяць зіму, таму што цёплакроўныя. Іх жыццё ўзімку напружана залежыць ад корму: калі ежы дастаткова — птушкі адчуваюць сябе выдатна.

— Вушастыя совы, ці няясныя, звычайна лёгка перажываюць маразы. Паглядзіце, якія яны сімпатычныя, — паказвае Алена Ільнічна на пяць калмаценькіх і лупатых совак, якія размяшчаліся ў па-

радку змяняюцца памераў. — Нам гэтых прыгажунюў яшчэ птушанятамі прынеслі. Сова харчуюцца свежазаймымі грызунамі. У нас іх спецыяльна разводзяць для корму драпежных птушак. Калі соўкам не даць цёпленькую мышку — яны могуць загінуць.

А вось гусакоў і лебедзяў прыходзіцца пераводзіць узімку ў цёплыя памяшканні. Тая ж справа з экзатычнымі птушкамі — марабу, жураўлямі. Яны ў прыродзе харчуюцца жабкамі і яшчаркамі. Узімку іх знайсці немагчыма, таму на дапамогу прыходзіць чалавек.

— Нам доволі часта тэлефануюць з просьбай: «Забярыце вашага бусла». Па-першае, гэта не нашы буслы, — тлумачыць Алена Бадрова. — Па-другое, у нас сваіх пяць галоў, якіх мы прыкормліваем. Канешне, у звычайных умовах яны адлітаюць, але калі людзі пачынаюць карміць, то парушаецца натуральны баланс і яны могуць застацца.

Вядучы заатэхнік Аляўціна Цімашкова-Красоўская захапляецца буслам, які сядзіць на ўзвышшы над заапаркам і чакае бусліху: «Ён так можа ўсю зіму прасядзець. Гэта сімвал нашага заапарка, анёл-ахоўнік. Сядзіць там і толькі час ад часу крумкачоў адганяе».

БЯРЛОГА БУРАГА

— У нашага Трыстана (так клічуць адзінага ў Мінскім заапарку мядзведзь) хутка дзень нараджэння. 7 студзеня будзем адзначаць, — усміхаецца Алена Ільнічна. — Калісьці ў яго была Ізольда, але тэрмін жыцця мае межы як у

чалавека, так і ў жывёлы... Нашаму «бурыку» ўжо больш за 10 гадоў.

Вядома, што арганізм мядзведзя загодзя запраграмаваны на зімовы сон. Да гэтага ён рыхтуецца яшчэ з лета. Калі беларускі мядзведзь важаць каля 700 кілаграмаў, то 200 з іх — тлушч, які ён нагульвае за лета. Калі мы падышлі да вальеры, Трыстан спаў.

— Восенню Трыстан робіцца млявым, потым наогул засынае (калі тэмпература падае да -3 — -10 градусаў). Сон у нашага «хлопца» насцярожаны, таму што побач траса, людзі і іншыя жывёлы ўвесь час

замянаюць. Калі-нікалі можа прачынацца: выйдзе сам або лапу высуне ці морду. Падымаецца ён дзесьці ў сакавіку.

ХТО АПРАНУЎСЯ Ў ГУСТЫ ПАДШЭРСТАК

Калматыя жыхары заапарка, якія належаць да цёплакроўных млекакормячых, грунтоўна падрыхтаваліся да зімы — абраслі шчыльнай цёплай поўсцю. У такім футры ім ніякі маразы не страшныя. У вулічных вальерах засталіся на зімоўку вярблюдзі, тыгры, ягуары, ільвы, леопарды, рысы, зубры, ваўкі, лісіцы і іншыя жывёлы.

— Сквошык, добрая кісуля, прыгожы коцік, — падзівае Алена Ільнічна ганарліваю рысь з кароценькім хвосцікам, бакенбардамі на мысе і «пэндзілкамі» на вушах. — Гэта малады самец. Наогул усе кашачыя выдатна пераносяць нізкія тэмпературы. У прыродзе яны могуць жыць як на раўнінах, так і ў гарах. Вяснот пачнецца лінька. Наш Сквошык не толькі любіць снежныя ванны, яшчэ і мурлыкае прыемна, калі ў добрым настроі.

Прайшліся каля клетак з бенгалскімі тыграмі. Зара і Вара, дзве самкі 2-гадовага ўзросту, гарэзавалі адна з адной. У суседняй вальеры мірна спаў дарослы тыгр Сайман. А вось каракал (у перакладзе з турэцкай — чорнае вуша), якога яшчэ называюць пустынным кошкай, быў настроены па-таварыску і з задавальненнем пазіраваў на камеру. Пад падсцілку для калматых драпежнікаў выкарыстоўваюць апілку, часам сена.

— Да нас зусім нядаўна прыехалі з Арменіі беляльвы. Гэта адчыненая памяшканне, яны могуць і на вуліцу выходзіць, і ва ўнутраных цёплых доміках паляжаць. У іх там ёсць батарэя. З Масквы прывезлі не так даўно чатырох шрубарогіх козлікаў. У іх такія незвычайныя гарызантальныя зрэчкі, паглядзіце...

У суседняй вальеры неўзабаве пачулася гучнае скрыгтанне. Гэта алень зачэпіўся шыкоўнымі рагамі за агароджу. Бедалага пазіраў на нас жаласнымі вачамі і імкнуўся вызваліцца з жалезнага палону. Неўзабаве на дапамогу жывёле падаспела Аляўціна Генадзеўна. Яна адной рукою ўзялася за краты, а другой накіравала рогі ў другі бок. «Гэта ён так прыцягвае да сябе ўвагу, — тлумачыць вядучы заатэхнік. — Гэта наш гарэза, яму сумна аднаму. Насамрэч алені адзін раз на год узімку скідаюць рогі».

Вярблюдзі, якіх у заапарку аказалася аж два, таксама выдатна перажываюць маразы. Яны прыехалі з Сярэдняй Азіі, дзе дастаткова халодныя зімы.

— Каб людзям захварэць, неабходна пераахладжэнне, недаяданне і недасыпанне.

Напэўна, так і з жывёламі, — тлумачыць Алена Ільнічна. — У заапарку ім цёпла, ды і корміць добра. Канешне, здарваюцца вірусныя захворванні, але ветэрынарная служба ў складзе двух спецыялістаў дапамагае.

Дарэчы, зусім не баяцца холаду вавёркі, куніцы і тхары. Іх спецыяльна размяшчаюць на зіму ў вулічных вальерах, і яны выдатна сябе пачуваюць. Летам на іх месцах знаходзяцца экзатычныя рэдкія жывёлы, якія пры нізкіх тэмпературах не выжывуць.

ДЗЕ ХАВАЮЦЦА «ЭКЗОТЫ»?

Найбольш цяжкім выпрабаваннем зіма становіцца для экзатычных жывёл. Аднак у Мінскім заапарку яны не адчуваюць тэмпературных нязручнасцяў, бо яны знаходзяцца за шклом, дзе тэмпература каля +20 градусаў.

— Цёплыя памяшканні ў нас ёсць заўсёды. Праўда, гэта не тое, што кватэра ў чалавек: атрымаў — і на ўсё жыццё. Зьяркоў звычайна перамяшчаюць з аднаго месца ў другое.

Самыя цёплайобівыя жывёлы ў Мінскім заапарку — малпы. Іх пераводзяць на зіму з вуліцы ва ўцёпленыя спецыяльныя памяшканні. Чарнявы шымпанзэ дэманстратыўна ўзяў банан, ачысціў яго ад лупіны і пачаў прагна грызці.

— Гэта Нюра і Даша, — пазнаёмлілі нас з сімпатычнымі малпамі. — Нюры ўжо больш за 10 гадоў, яе нам з цырка перадалі, калісьці яна на сцэне выступала. Дарэчы, шымпанзэ жывуць да 60 гадоў, а на арэну можна выходзіць толькі з малымі. Калі жывёла вырастае, то робіцца агрэсіўнай. Нюра раней жыла дома ў дрэсіроўшчыкаў, інтэлект яе дасягае ўзроўню 3-гадовага

дзіцяці. Малпачка сама п'е з бутэлькі, накрываецца, калі спіць, фарбуе вусны, нават вокны можа мыць.

Для цёплалюбівых жывёл на тэрыторыі заапарка пабудаваны экзатарыум і тэтарыум. Супрацоўнікі збіралі вопыт па лепшых заапарках свету і ажыццявілі ўнікальныя задумкі ў нас. Экзатарыум уяўляе сабой павільён для жывёл Паўднёвай Амерыкі. Тут знайшлі прытулак 80 відаў жывёл і 20 відаў раслін.

— Амерыканскія малпы вельмі маленькія, іх нельга

туры навакольнага асяроддзя. У прыродзе на зіму яны засынаюць. Тэтарыумныя ўмовы дазваляюць чарапахам, змеям і яшчаркам «актыўнічаць» круглы год.

ЧЫПСЫ

ПАД ЗАБАРОНАЙ

— Жывёл мы кормім два разы на дзень, за выключэннем рэптылій. Яны харчуюцца раз на тыдзень. Драпежнікаў кормім рыбай, мясам. Напрыклад, тыгру ў дзень даюць ка-

Калмаценькіх і лупатых совак прынеслі ў заапарк яшчэ птушанятамі.

параўноўваць з афрыканскімі шымпанзэ, — працягвае экскурсію па сваёй гаспадарцы Алена Ільнічна. — А паглядзіце на бурага тамарына з бельмі вусікамі. Ён да нас з Чэхіі прыехаў. А гэта чырванавухія чарапахі, яны ў нас у вольным плаванні.

А ці бачылі вы маленькіх кракадзілаў? Яны падобныя да нерухомых яшчарак. Цяжка паверыць у тое, што з'явіліся на свет яны ў заапарку. Кракадзілы рэдка размнажаюцца ў ненатуральных умовах. Самка адклала 32 яйкі, з якіх вылупіліся тры маленькія кракадзілчыкі.

У рэптылій тэмпература тулава залежыць ад тэмпера-

ля 7 кілаграмаў мяса, прычым яно павінна быць няглуштае. Не дазваляем наведвальнікам карміць жывёлін, таму што корміць звычайна тым, што ядуць самі. Чыпсы, папкорн даюць альбо булку. У жывёлін больш складаны страўнік. Самі адысці ад людзей яны не могуць, а потым пачынаюцца праблемы са здароўем.

Цяжка жывёліне прыстасавацца да нізкай тэмпературы. Але браты нашы меншыя не дэпрэсуюць, а абжываюць свае «зімовыя кватэры», падрыхтаваныя спецыялістамі заапарка.

Вераніка УЛАСЕВІЧ.
veronika.ulasevich@mail.ru

Дарагія сябры!

Прыміце самыя шчырыя віншаванні з навагоднімі святамі!

Спадзяемся, што 2017-ы стане ўдалай падставай для тых, хто хоча нешта змяніць у сваім жыцці ці пачаць спачатку, што ён будзе плённым для ўсіх, хто цвёрда стаіць на нагах і робіць добрыя справы!

Верым, што здзейсніцца ўсё, што задумалі, што ў гісторыю нашага жыцця гэты год увайдзе багатым на прыемныя падзеі і знаёмствы, на радасныя сустрэчы і новыя адкрыцці!

Шчыра зычым, каб заўжды побач з вамі былі вашы блізкія, каб здароўе ва ўсіх было моцным, праца — любімай, заробак — варты, сябры — надзейнымі, а шчасце — неабдымным!

Калектыў ААТ «БПЗ»

3 Новым годам!

<http://www.protein.by/>

БЕЛЫНИЦКИЙ ПРОТЕИНОВЫЙ ЗАВОД